

GEREKÇE

Kişinin çalışma yaşamında karşılaştığı etkenler nedeniyle meydana gelen hastalıklar olan meslek hastalıkları, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından 2013 yılında ‘gizli salgın hastalık’ olarak tanımlanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), meslek hastalıklarını işten ya da çalışma koşullarından kaynaklanan veya iş nedeniyle kötüleşen hastalık, sakatlık, fiziki veya ruhsal sağlık sorunlarını işe bağlı sağlık problemi olarak ele almaktadır. Bu bağlamda TÜİK’in 2013 yılında yapmış olduğu bir çalışmaya göre, 2013 yılında istihdam edilenlerin ya da geçmişte çalışmış olanların %2.1’i (43 bin 655 kişi) işe bağlı sağlık sorunu yaşamıştır. Ancak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın açıkladığı 2012 yılı verilerine göre; meslek hastalıklarının sayısı 395’tir.

ILO verilerine göre; meslek hastalığından kaynaklanan ölüm sayısı, iş kazalarındaki ölüm sayısının 5-6 katı fazladır. 2016 yılında iş kazaları sonucu ölüm sayısı 1970 olarak açıklanmıştır. 2016 yılında en az 10 bin kişinin meslek hastalığı sonucu yaşamını yitirdiği düşünülmektedir.

Almanya’da yılda 40 bin kişinin, ABD’de ise yılda 400 bin kişinin meslek hastalığına yakalandığı bilgisine ulaşılabılırken; Türkiye’deki meslek hastalığına yakalanarak hayatını kaybeden ya da yaşamsal faaliyetlerini sürdüremeyen işçi sayısına ulaşılammamaktadır.

Türkiye genelinde İstanbul, Ankara ve Zonguldak’ta olmak üzere sadece 3 tane meslek hastalıkları hastanesi bulunmaktadır. Sağlık Bakanlığı’nın meslek hastalıklarıyla ilgili tıbbi kayıt sistemi yoktur.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yürütülen ulusal ve uluslararası projeler ve protokoller Türkiye’de, mesleğe özgü ve önlenabilir nitelikte olan meslek hastalıklarının tespiti, teşhisi ve önlemleri için yeterli değildir.

Kamu veya özel sektör olmak üzere; fabrikalarda, atölyelerde, inşaatlarda, madenlerde, hastanelerde, plazalarda işten ya da çalışma koşullarından kaynaklanan veya iş nedeniyle kötüleşen hastalık, sakatlık, fiziki veya ruhsal sağlık sorunları yaşayan veya hayatını kaybeden binlerce işçi bulunmaktadır.

Öte yandan işçinin sendikal haklarını, sağlık haklarını ve hatta yaşam hakkını elinden alan taşeron sistemi ile esnek çalışma sistemi iş cinayetlerinin önlenmesinde engel teşkil ettiği gibi, meslek hastalıklarının tespitinde de engel teşkil etmektedir.

ILO tarafından “Her yıl işle ilgili kaza ve hastalıklarda dünyada 2.3 milyon kişinin hayatını kaybettiği ve 300 milyondan fazla iş kazası olduğu tahmin edilmektedir. Fakat bu tahminler, sorunun boyutunu ve iş kazaları ve meslek hastalıklarının çalışanlar, aileler ve ekonomiler üzerine etkilerini yansıtmamaktadır” şeklinde açıklama yapılmıştır.

Araştırmalar, hemen hemen tüm hastalıkların 100’ünün, en az 5’i ile en fazla 25’inin meslekse kökenli olduğunu göstermekle birlikte, ILO ve WHO tarafından da kabul edilen parametreye göre, bir ülkede çalışma ortamlarının durumuna bağlı olmak üzere, her bin kişiden en az 4, en çok 12 kişide meslek hastalığının görülmesi beklenmektedir. Bu durum karşısında, kayıt dışı ile birlikte yaklaşık 18 milyon çalışan olan ülkemizde yıllık en az 70 binin üzerinde meslek hastalığı tanısı konulması gerekmektedir.

Meslek hastalıkları riski içeren sektörlerde çalışan işçilerin sağlık sorunlarının araştırılması, meslek hastalıklarının tespit edilmesi, tespit edilen meslek hastalıklarının takip edilmesi ve kayıt altına alınması, meslek hastalığı olarak tespit edilen hastalıklara sebep olan etkenlerin belirlenmesi, meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybeden ve yaşamsal faaliyetlerini sürdüremeyen işçilerin tespit edilmesi, iş yerlerinin denetimi ile gerekli önlemlerin alınması ve meslek hastalıklarının önlenabilirliğini artırma tedavilerinin sağlanması için uygulanacak politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98. maddesinin 1. fıkrasının 104. ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

